

Vaskikivalo

Vaskikivalon tarinaa

Vaskikivalo kuuluu yhtenä osana n. sadan kilometrin mittaiseen vaarajonoon, joka lähtee Perämeren rannikolta ja ulottuu aina Ylä-Kemijoen varteen saakka. Korkeimmillaan vaarojen huiput yltävät jopa 300 metrin korkeudelle merenpinnasta. Kivalon luonto on vaihtelevaa.

Kivalot ovat jääneet koholle muusta ympäristöstä, koska niiden kivilajit, gabrot, ovat kulutusta hyvin kestäviä.

Tästä johtuen useat kivalot ovat myös Anclylusjärven rantaa. Vaskikivalossa ranta sijaitsee laavun ja radiomaston välisessä maastossa. Tämä jääkauden loppumainingeissa 7000–9000 vuotta sitten syntynyt ranta on vain yli 200 metriä korkeiden huippujen yhteydessä.

Kivalot itään päin kemijokeen asti 15: Kilvenkivalo, Isokivalo, Koivukivalo, Selkärankakivalo, Korkiakivalo, Niesikivalo, Lohtikivalo, Juomukivalo, Jalmarinkivalo, Isokivalo, Kumpukivalo, Hyypiökivalo, Kotikivalo, Sadinkivalo, Namalikkokivalo. <https://www.retkikartta.fi/print?id=2957>
Länteenpäin 11: Jokilammenkivalo, Saunakivalo, Tuiskukivalo, Kuorinkikivalo, Konttikivalo, Pahkakivalo, Kokkokivalo, Kuusikkokivalo, Korkiakivalo, Vaskikivalo, Palokivalo.
<https://www.retkikartta.fi/print?id=2956>

50 luvulla puuntarve oli noussut 20 luvusta kolminkertaiseksi, mikä johtunee jälleenrakennusajan teollisuuden ja rakennustoiminnan puuntarpeesta. 50 luvun lopulla myös Kivalot hakattiin puustosta 5 ja tarina kertookin miten Narkausjärven jää oli täynnä puuta odottamassa uittoa Narkausjokea pitkin Suukoskelle ja Kemijokeen. Tällöin kivalot erottuivatkin maastosta selvästi palsaina vaaroina. Iskulause ”puulla parempiin päiviin” juurtui kieleen ja kansalaisten mieliin.

60 luvulla vaaroihin rakennettiin kolmiomittaustorneja peruskartoitusta varten ja vaskikivalossa se sijaitsi suurinpiirtein radiomaston paikkeilla (ei Stuvan ketju. se meni ylitorniolla). Tarina kertoo, että torneja oli rakentamassa varusmiehet, jotka taisivat olla paikallisten tyttöjen mieleen.

Niesikivalon kolmiomittaustornissa oli useiden vuosien ajan kotkanpesä. Näitä torneja ei enään ole yhtään pystyssä.

Vaskikivalo

Vaskikivalo on ollut keskikesänjuhlan, juhannuksen tärkeä viettopaikka. Paikalliset kokoontuivat kivaloon ihastelemaan yötöntä yötä ja hienoa maisemaa joka avautui Nimimännyltä hienosti. Tämä Nimimänty oli puu johon entisaikaan on ollut tapana kaivertaa nimikirjaimia ja ympärille sydänkin on voinut saada paikan. Tarina kertoo, että puussa oli valtavasti nimikirjaimia ja raapustuksia. Ikävä kyllä juuri tästä syystä tuo kyseinen mänty ei ole saanut elää meidän päiviin saakka, vaan se on kuollut ja maatonut synnyinpaikalleen.

Vaskenlaavu on rakennettu juuri samalle paikalle missä nimimänty on sijainnut, niinpä paikka on saanut tästä hyvän jatkon tarinalleen.

Rinteessä kävellessä ja luontoa ihaillessa voi vielä törmätä laattakivikekoihin. Niiden voisi kuvitella olevan muurauskivivarastoiksi kasttuja kivejä, joita talvella oli helppo ajaa pois, mutta luulen vaskenmaahisten kuitenkin asustavan niissä.

Rinteessä muistetaan olleen myös ketunlautoja, jotka valmistettiin kaadattamalla tuulella sopivasti alkuunsahattu runko, joka katketessaan jätti kantoon pitkän soiron.

Narkausjärvi, joka avautuu Vaskenlaavulta hienosti antaa lähtökohdan Narkausen kylän synnylle. Niemelle, joka näkyy järven vasemmalla reunalla on tullut ensimmäiset asukkaat.

Narkausjärvi on toiminut myös jokivartisten ravinnon lähteenä, sillä heillä on ollut oikeuksia käydä pyytämässä siitä haukea, jottei ole tarvinnut jatkuvasti lohta syödä. Tämän innoittamana kylälle onkin syntynyt hilpeät hauet yhteisötaideteos.